

повинно підходити досить ретельно, особливо коли непрямі витрати мають суттєві величини, адже неадекватний розподіл непрямих витрат може призвести до прийняття помилкових управлінських рішень.

Точний розподіл непрямих витрат за видами продукції дозволяє якісніше планувати виробництво продукції (товарів, послуг) у частині асортименту.

Загальну схему розподілу загальновиробничих витрат розглянемо на прикладі. Для початку визначають суму усіх загальновиробничих витрат шляхом накопичення їх на 91рахунок. Сума всіх загальновиробничих витрат розподіляється у відсотках в залежності від бази розподілу.

Наприклад: загальновиробничі витрати – 5000 грн.;
сировина і матеріали: на виріб 1 – 350 грн.; на виріб 2 – 650 грн.

Прямі матеріальні витрати на два вироби становлять 1000 грн., або 100%.

Відсоток витрат матеріалів: на виріб 1 – 35%; на виріб 2 – 65%.

Знаходимо суму загальновиробничих витрат, розподілену на кожен вид товару. Тобто, загальновиробничі витрати:

на перший виріб складають: $5000 * 35\% / 100\% = 1750$ грн.;

на другий: $5000 * 65\% / 100\% = 3250$ грн.

Висновок. Вибір бази розподілу залежить від структури непрямих витрат підрозділу, і тому, підприємства, в залежності від конкретних виробничих умов, повинні самостійно вирішувати, яку із існуючих методик розподілу непрямих витрат вибрати, щоб найбільш точно визначити собівартість виробленої продукції.

Список використаних джерел:

1. Котляров Є. Загальновиробничі витрати і їх розподіл / Є. Котляров, В. Корнилова // Бухгалтерія. – 2008. – № 16. – С. 62-67.

2. Лахтіонова, Л. А. Поняття категорії “витрати” відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності / Л. А. Лахтіонова // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 68 –75.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати” : наказ Міністерства фінансів України від від від 31 грудня 1999 року N 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

Науковий керівник – к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту Кафка С.М.

УДК 657: 657.1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ю. В. Бондарчук

*Львівська комерційна академія, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів,
7900, e-mail: yuliya_zubkevych@mail.ru*

Анотація. Основна мета операційної діяльності підприємств автотранспорту полягає в отриманні найбільш вигідних економічних та вагомих соціальних результатів внаслідок надання транспортних послуг. Автотранспорт покликаний задовольняти потреби населення у культурно-

побутових та трудових поїздках. Загальною особливістю усіх видів діяльності, пов'язаних із обслуговуванням населення, є їх підвищена соціальна значимість. Від доступності, забезпеченості необхідними обсягами та якості транспортних послуг значною мірою залежить соціально-політична стабільність.

Управління операційною діяльністю автотранспортного підприємства пов'язане з послідовністю етапів операційного циклу, тобто проміжками часу між придбанням ресурсів для здійснення діяльності та отримання коштів від надання транспортних послуг пасажиром.

Ключові слова: транспортні послуги, соціальна значимість, соціально-політична стабільність, операційний цикл, операційна діяльність АТП.

Правове поле діяльності суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямованої на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру визначається ст.3 Господарського кодексу України [1]. При цьому господарська діяльність спрямована на отримання доходу у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах. Складовою частиною звичайної господарської діяльності є операційна діяльність, сутність якої визначається п.4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”. Вона обов'язково носить регулярний, постійний та суттєвий характер.

Операційна діяльність будь-якого суб'єкта господарювання – це основний вид діяльності, з метою здійснення якої воно створене. О.В. Єфімова визначає операційну діяльність як “сукупність типових для умов функціонування підприємства операцій, що впливають на стабільне формування фінансового результату через високу ймовірність отримання доходів і виникнення витрат” [2, с. 206].

Характеризуючи основні відмінності операційної діяльності від інших видів, Л.А. Бернстайн вказує лише на постійну повторюваність та регулярність господарських операцій [3, с. 304]. Найбільш ґрунтовно до зазначеної проблеми підходить І.О. Бланк, виділивши цілий ряд особливостей, а саме: мета і характер діяльності, залежність від життєвого циклу підприємства, необхідність попередньо інвестованого капіталу та значних обсягів ресурсів, орієнтація на товарний ринок, наявність операційного ризику [4, с. 104-105].

По відношенню до фінансової та інвестиційної діяльності для автотранспортних підприємств операційна є пріоритетною, оскільки вона характеризується використанням переважного обсягу задіяних трудових, матеріальних та фінансових ресурсів. Надання міських пасажирських транспортних послуг забезпечує основну частку доходу автотранспортних підприємств.

Як справедливо стверджує М.С. Пушкар, “всі процеси взаємопов'язані через споживання ресурсів та послідовність проходження їх у загальному циклі кругообороту капіталу від постачання до збуту продукції” [5, с. 138].

Так, Е.С. Хендріксен вказує, що витрати – це рух ресурсів, пов'язаний із використанням та споживанням товарів (послуг) в процесі отримання доходу, що зменшує прибуток підприємства [6, с. 241].

І.О. Бланк зазначає, що “під операційними витратами розуміються виражені у грошовій формі затрати трудових, матеріальних, нематеріальних і фінансових ресурсів на здійснення операційної діяльності” [4, с. 150].

В Україні правила формування облікової інформації про витрати встановлені П(С)БО 16 “Витрати”. Відповідно до його загальних положень термін “витрати” має таке тлумачення: “зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок цього вилучення або розподілення власниками)” [7, п. 5,6].

Крім того, визначення вищевказаного терміну ускладнюється тим, що в економічній літературі існують різні точки зору щодо розуміння змісту понять “витрати” та “затрати” виробництва, їх взаємозв’язку із собівартістю продукції. Так, М.Р. Метьюс та М.Х.Б. Перера стверджують, що термін “витрати” відноситься до будь-якого використання ресурсів, в тому числі на придбання активів. В свою чергу, термін “затрати” стосується лише тих ресурсів, які за визначений проміжок часу співвідносяться із доходом при визначенні фінансового результату суб’єкта господарювання.

Подібне тлумачення вищезгаданих понять наводить С.О. Ніколаєва, вказуючи на принципові відмінності між поняттями “затрати” і “витрати”. Оскільки “затрати – це вартісний вираз використаних у господарській діяльності організації за звітний рік матеріальних, трудових, фінансових чи інших ресурсів. Витрати – це зменшення економічних вигод протягом звітного періоду у формі зменшення чи використання активів організації або збільшення її зобов’язань” [8, с. 18].

Таке трактування витрат впливає із загальноприйнятого у світовій обліковій практиці принципу відповідності, який передбачає що в обліку всі доходи повинні зіставлятися із витратами на їх отримання.

Зазвичай, в економічній літературі витрати визначаються як кількість усіх витрачених підприємством ресурсів у грошовому виразі для досягнення певної мети. В.В. Сопко вважає, що “використані у процесі виробництва різні речовини та сили природи на виготовлення нового продукту праці формують поняття затрати. Грошовий вираз суми затрат на виробництво конкретного продукту визначає поняття собівартість” [9, с. 341].

В.П. Завгородній та В.Я. Савченко також розглядають витрати з точки зору собівартості: “В процесі виробництва продукції витрачається праця, використовуються засоби виробництва та предмети праці. Усі витрати підприємства на виробництво та реалізацію продукції, що виражені в грошовій формі, складають собівартість продукції...” [10, с. 375].

Тобто, більшість науковців дотримуються думки, що витрати є сукупністю витрат живої та уречевленої праці на виробництво продукції, виражених як в натуральній, так і у вартісній формах. Іншими словами, витрати підприємства можуть бути представлені двосторонньо: як масштаб вимірювання сукупності спожитої кількості ресурсів та як вартісне вираження матеріальних і трудових витрат.

На нашу думку, встановлюючи науково обґрунтовану номенклатуру витрат для підприємств автотранспорту, необхідно враховувати організаційно-технологічні особливості галузі. Саме тоді облікова інформація буде адекватною та корисною для потреб управління. За результатами дослідження структури витрат автотранспортних підприємств з метою організації їх обліку пропонуємо використовувати такі ознаки класифікації витрат: за видами; за центрами відповідальності; за способом віднесення на собівартість транспортних послуг; за ступенем впливу обсягів наданих послуг; за календарними періодами.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: Закон України офіц. текст: від 02.12.2010 р. № 2755-УІ. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.zada.gov.ua/laws>.
2. Ефимова О. В. Финансовый анализ / О. В. Ефимова. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Изд-во «Бухгалтерский учет», 1999. – 352 с.
3. Бернштейн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация / Л. А. Бернштейн; [пер. с англ.; научн. ред. перевода И. И. Елисеева; гл. ред. серии проф. Я. В. Соколов] – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624 с.
4. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 1998. – 544 с.
5. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку: [монографія] / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 152 с.
6. Хендриксен Е. С. Теория бухгалтерского учета / Е. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда; [пер. с англ. под ред. проф. Я. В. Соколова]. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” від 31.12.1999 р. № 318 / Міністерство фінансів України // Бізнес. – 2000. – № 6.
8. Николаева С. А. Доходы и расходы организации: практика, теория, перспективы / С. А. Николаева. – [изд. 2-е перераб. и доп.] – М.: "Аналитика - Пресс", 2000. – 224 с.
9. Сопко В. Основи побудови бухгалтерського внутрігосподарського (управлінського) обліку затрат і доходів діяльності (контролінг) / Василь Сопко // Бухгалтерський облік і аудит. – 1996. – № 10. – С. 2-6.
10. Завгородній В. П. Бухгалтерський облік, контроль і аудит в умовах ринку / В. П. Завгородній, В. Я. Савченко. – [2-ге вид.] – К.: фірма “ДіКсі”, 1997. – 832 с.

УДК 657

ЗНАЧИМОСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОЦЕНКИ БУХГАЛТЕРОВ В УСЛОВИЯХ БУХГАЛТЕРСКОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Борислав А. Боянов

*УНМХ, Студент город „Христо Ботев“, София 1700, Болгария, e-mail:
bboyanov@unwe.eu*

Новые тенденции и вызовы, стоящие перед бухгалтерией и финансовым учетом предприятий и порожденные экономической и финансовой глобализацией, выдвигают на передний план вопросы места и охвата профессиональной оценки бухгалтеров в их текущей работе.

В своей ежедневной профессиональной деятельности бухгалтеры руководствуются утвердившейся бухгалтерской политикой как документом, имплементирующим бухгалтерское законодательство и/или бухгалтерские стандарты в качестве внутрифирменных правил и норм. Это – объективно существующие регуляторы, которые воспринимаются и должны применяться при составлении текущих и периодических финансовых отчетов предприятия.

В своей текущей работе профессиональные бухгалтеры